

Kuopion kaupunkiseudun toimivaltaisen viranomaisen yhteistoimintasopimuksen arviointikokous

Paikka	Kuopion valtuustotalo, neuvotteluhuone 3
Aika	29.1.2020 klo 9:05-9.55
Läsnä	Sakari Pääkkö, joukkoliikennelautakunta, puheenjohtaja Pekka Kauhanen, Siilinjärven joukkoliikennevastaava Kaisu Matinniemi, Kuopion kaupunkiympäristön joukkoliikenneyksikkö, joukkoliikennepäällikkö Seija Pasanen, Kuopion kaupunkiympäristön joukkoliikenneyksikkö, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Sakari Pääkkö avasi kokouksen.

2. Sopimuksen sopijapuolet ja tarkoitus

Sopimuksen osapuolia ovat Kuopion kaupunki ja Siilinjärven kunta. Sopimuksessa sovittujen joukkoliikennetehtävien hoitamista varten on perustettu vuonna 2012 yhteiseksi toimielimeksi Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta.

Sopimuksella sovitaan lainsäädännön mukaisesti sopijakuntien alueella harjoitettavan joukkoliikenteen järjestämisestä, muista toimivaltaiselle viranomaiselle säädetyistä tehtävistä ja kuntien keskenään sopimista joukkoliikennetehtävistä.

3. Yhteistoiminnan tavoitteet ja yleiset periaatteet

Yhteistoiminnan tavoitteena on tehdä yhteistyötä lainsäädännön mukaisesti ja kehittää alueen joukkoliikennettä siten, että palvelutaso paranee sekä palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja taloudellisia.

Todettiin, että yhteistoiminta on ollut tavoitteiden ja yleisten periaatteiden mukaista.

4. Yhteistoimintasopimuksen mukaiset tehtävät

Joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena Kuopio-Siilinjärvi -alueella on Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta. Asiantuntijapalveluista ja asioiden valmistelusta vastaa kaupunkiympäristön suunnittelupalvelujen joukkoliikenneyksikkö yhteistyössä Siilinjärven joukkoliikennevastaavan kanssa.

Alkuvuodesta 2019 paikallisliikenteestä kilpailutettiin linjat 1, 3, 4, 8, 14 ja 30-40 bruttoliikennesopimukseen perustuen. Kilpailussa annettiin lisäpisteitä biodieselin käytöstä kaikissa autoissa joukkoliikennelautakunnan ja kaupunginhallituksen hyväksymän uusien käyttövoimien käyttöönoton etenemispolun mukaisesti. Linjoille 1, 3, 4, 8 ja 14 saatiinkin käyttövoimaksi biodiesel. Kaikilta kilpailutettua bruttoliikennettä hoitavilta autoilta edellytettiin Vilku-ilmettä. Kilpailussa käytettiin lautakunnan päätöksen mukaisesti kilpailun

rajoitusta määrävän markkina-aseman välttämiseksi, koska kokonaistaloudellisessa tarkastelussa kohdekohtainen piste-ero ei ylittänyt 10 %. Liikenne käynnistyi kesäkauden alussa. Linjojen 5-7, 29, 15, 19, 20-23 sopimuksia jatkettiin kesäkauden 2021 alkuun saakka.

Maaseutuliikennettä kilpailutettiin alkuvuodesta, jolloin kilpailutettavana oli Siilinjärven sisäiset linjat 42-48. Liikenne käynnistyi kouluvuoden 2019/2020 alussa elokuussa. Lisäksi loppuvuodesta kilpailutettiin linjat 71, 74, 75, 61 sekä Vehmersalmen linjat 81-86 ja Vehmersalmen asiointilinjat. Sansia Oy päätti keskeyttää hankinnan puutteellisten tarjousten vuoksi. Keskeytyspäätöksestä valitettiin markkinaoikeuteen Vehmersalmen liikenteen osalta. Uusi kilpailu avattiin linjoista 71, 74, 75 ja 61. Kilpailutettu liikenne käynnistyy kesäkauden 2020 alussa. Vehmersalmen liikenteen hoitamisesta väliaikaisin järjestelyin solmittiin sopimus Savonlinja Oy:n kanssa ajalle 1.6.2020 – 6.6.2021. Nilsin sisäisen liikenteen sopimusta jatkettiin kahdella vuodella kesäkauden 2022 alkuun saakka.

Alkuvuodesta kilpailutettiin myös Juankosken koulukuljetukset, asiointiliikenteet ja toimintakeskuksen kuljetukset. Kilpailu jouduttiin osin uusimaan muutetuilla osakokonaisuuksilla, koska alkuperäisiin kohteisiin ei saatu tarjouksia. Sansia Oy hoiti myös nämä kilpailutukset.

Kilpailutettujen avoimen joukkoliikenteen kohteiden liikenteenharjoittajille myönnettiin yksinoikeudet erillisillä hallintopäätöksillä.

Vuoden 2018 loppupuolella valmistuneen käyttövoimaselvityksen pohjalta laadittiin selvitys Kuopion sähköbussiliikenteen etenemispolun tarkentamisesta. Joukkoliikennelautakunta hyväksyi tarkennetun etenemispolun 14.11.2019. Samassa kokouksessa lautakunta päätti käynnistää Liikenteen älyratkaisut –hankkeen edellyttäen, että Ely -keskus myöntää hankkeelle 70 %:n valtionavun. Rahoitus on myönnetty, joten hanke käynnistyy alkuvuodesta 2020. Lisäksi lautakunta päätti kokouksessaan 19.9.2019 käynnistää joukkoliikenneohjelman 2025 tarkistustyön.

Alueen sopimusliikenne toimi suunnitellun mukaisesti. Paikallisliikenteen vuorotarjontaa parannettiin linjastosuunnitelman mukaisesti pääasiassa Saaristokaupungissa, Hiltulanlahden alueella sekä Kuopion ja Siilinjärven välisessä liikenteessä. Linjakilometrejä lisättiin 4 % edellisestä vuodesta.

Toimivalta-alueen paikallis- ja maaseutuliikenteessä tehtiin 7,358 miljoonaa matkaa vuonna 2019, joka on 8,3 % edellistä vuotta enemmän. Paikallisliikenteessä matkustajamäärä kasvoi 8,6 % (matkoja 7,004 miljoonaa) ja maaseutuliikenteessä 1,9 %. Eniten matkustajamäärä kasvoi linjoilla 5, 16, 29 ja 30. Linjoilla 1-3 kasvu oli myös suurta, mutta niiden matkustajamäärät ovat kokonaisuutena vähäisiä.

Pohjois-Savon Ely päätti luopua toimivalta-alueellaan Waltista vuoden 2021 kesään mennessä. Elyn järjestämän liikenteen siirtämisestä Kuopion Walttiin on käynnistetty neuvottelut. Siirto kohdistuisi työssäkäyntialueen yhteyksiin. Tämä edellyttäisi muutoksia Kuopion maksuvyöhykkeisiin. Siirron yhteydessä tulee sopia kustannusten ja lipputulojen jakoperusteista, jotka sisällytettäisiin kevään 2020 aikana tarkistettavaan Elyn ja Kuopion väliseen yhteistoimintasopimukseen. Lähtökohtana Kuopiolla on, että kustannukset ja työ määrä eivät tule kasvamaan. Edellisen kerran maksuvyöhykejärjestelmää laajennettiin

Elyn toimivalta-alueelle keväällä 2018, kun osa Kaavin alueesta liitettiin Kuopion liikennemalliin.

Kaupungin palautepalvelujärjestelmä uusiutui 6.6.2019. Uuteen järjestelmään ohjataan myös kaupunkipyöristä annetut palautteet. Joukkoliikenteeseen tuli loppuvuoden aikana palautteita 948 kappaletta. Koko vuonna joukkoliikennepalautteita tuli kaikkiaan 1 435 kpl, joka oli lähes 10 % edellistä vuotta enemmän. Palautteista 38 % oli moitteita, 5 % kiitoksia, 28 % toimenpide-ehdotuksia, 13 % kysymyksiä ja loput kommentteja.

Laajat asiakastyytyväisyyskyselyt tehtiin maaliskuussa ja marraskuussa. Lisäksi elokuussa tehtiin kysely kesäkuun alussa käynnistyneissä liikenteissä. Bruttoliikennesopimukseen sisältyviä bonuksia maksettiin asiakastyytyväisyystuloksen pohjalta yhteensä 39 850,26 €. Kaikissa kyselyissä yleisarvosanaksi Vilkkulle annettiin yli neljä asteikolla 1-5. Marraskuun kysely sisälsi kysymyksen sähköiseen liikenteeseen siirtymisen hinnasta.

Bruttoliikennesopimukseen sisältyy myös palvelurikemaksuja, joita liikennöitsijä maksaa viranomaiselle palveluissa tapahtuneista rikkeistä. Rikemaksuja kertyi kesäkuun alusta yhteensä 5 800 € (alv 0). Niitä perittiin kaksi kertaa vähentämällä ne bonusmaksusta.

Waltin kehittämisessä valmistaudutaan edelleen siirtymiseen tunnistepohjaiseen järjestelmään yhteistyössä LMJ Oy:n ja muiden kaupunkiseutujen kanssa. Waltin raportointi on kehittynyt kohtuullisen luotettavalle tasolle ja nettimyynti on lisääntynyt palvelun laajentumisen myötä. Siilinjärven kuntakautilippu saatiin otettua vihdoinkin käyttöön maaliskuun alussa. Mobiililipun suosio kasvaa koko ajan.

Viisaan liikkumisen hanke päättyi syyskuun lopussa. Se onnistui kokonaisuudessaan suunnitelmien mukaisesti. Hankkeessa valmistuneista palveluista otettiin vuonna 2019 käyttöön uudistetut nettisivut, kaupunkipyörät, liikennevaloetudet ja loppuvuodesta matkustamonäytöt kesäkuun alussa käynnistyneen liikenteen autoissa. Jatkohankkeelle Älyliikenteen ratkaisut –hankkeelle on saatu Ely –keskukselta rahoitusta 70 % toteutuskustannuksista.

Viisaan liikkumisen asiakasraadin toiminta käynnistettiin syyskuussa. Toinen kokoontuminen oli marraskuussa, jolloin teemana oli viisaan liikkumisen esteet. Tavoitteena on kokoontua kahden-kolmen kuukauden välein.

Yhteistoimintasopimuksen mukainen joukkoliikenteen järjestämistyö katsottiin asiakastyytyväisyyskyselyjen hyvien arvosanojen ja matkustajamäärien kasvun vuoksi olleen sopimuksen mukaista.

5. Yhteiset toimitukset

Kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta:

Sakari Pääkkö pj, varalla Osmo Huopainen (Kuopio)
Matti Venäläinen varapj, varalla Kalle Savolainen (Siilinjärvi)
Tuula Niskanen, varalla Riitta Renvall (Siilinjärvi)
Anna Partanen, varalla Paula Koponen (Kuopio)
Kati Seppälä, varalla Anna Soukkamäki (Kuopio)
Anu Vartiainen, varalla Päivi Ahonen (Kuopio)

Samuli Voutila, varalla Jorma Koponen (Kuopio)

Kuopion kaupunginhallituksen edustajana oli Veera Willman 30.6.2019 saakka ja Heikki Meriranta 1.7.2019 alkaen, varalla Harri Auvinen.

Siilinjärven kunnanhallituksen edustajana on Seppo Kiiski, varalla kunnanhallituksen puheenjohtajan erikseen nimeämä henkilö.

Esittelijänä lautakunnan kokouksissa oli joukkoliikennepäällikkö.

Lautakunta kokoontui kahdeksan kertaa, ja päätöspykälä syntyi 50. Toiminnassa on noudatettu Kuopion kaupungin hallintosääntöä ja kaupunkiympäristön palvelualueen toimintasääntöä.

Joukkoliikenneyksikkö:

Yksikön vetäjänä oli joukkoliikennepäällikkö. Yksikön henkilöresurssit lisääntyivät yhdellä henkilöllä, kun viisaan liikkumisen hankkeen päätyttyä projektipäällikkö siirtyi joukkoliikenneyksikköön liikkumispalveluiden kehittämispäälliköksi. Lisäksi loppuvuoden lisäresurssina oli viisaan liikkumisen hankkeen kesäharjoittelija, jonka työsuhdetta jatkettiin vuoden loppuun saakka.

Joukkoliikenteen järjestämistehtävissä on ollut sopimuksen mukaisesti tarvittava määrä henkilöresursseja.

6. Talous ja kustannusten jako

Joukkoliikenteen kehittämisestä ja rahoituksesta solmittu (joukkoliikennelautakunta 14.2.2019) aiesopimus vuosille 2019-2020 Liikenneviraston ja Pohjois-Savon Ely:n kanssa on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Aiesopimuksen mukaisesti harkinnanvaraista joukkoliikenteen valtionapua saatiin 1 030 000 €, joka oli 3 % enemmän kuin edellisenä vuonna, koska kaupunkiseutu on panostanut joukkoliikenteeseen merkittävästi viime vuosina. Valtionapu jaettiin kuntien kesken avoimen joukkoliikenteen toteutuneiden kustannusten suhteessa.

Yhteisen liikenteen kustannukset jaettiin sopimuksen mukaisesti matkustuksen suhteessa ja viranomaiskustannukset asukaslukujen (Siilinjärvi 16 %, Kuopio 84 %) suhteessa. Laskutus tehtiin neljännesvuosittain lautakunnan 25.1.2018 vahvistamien jakoperusteiden pohjalta.

Viranomaistoiminnan kokonaiskustannukset olivat 964 258,11 €, joka oli 11 % edellisvuotta vähemmän. Siilinjärven osuus kustannuksista oli 154 281,30 €. Palkkakulut laskivat 30 % vuodesta 2018, jolloin laskutettiin vuodesta 2015 asti laskuttamatta jääneet palkkojen sivukulut. Info-, lippu- ja maksujärjestelmän kustannukset kasvoivat 11,6 % edellisestä vuodesta. Muihin kustannuksiin sisältyivät ICT-kulut (80 %) ja huonevuokrat (henkilömäärän suhteessa). Muiden kulujen kustannukset laskivat 10 % edellisestä vuodesta.

Joukkoliikenteen talousarvion 2020 lautakunta hyväksyi osaltaan 17.10.2019. Hyväksytty talousarvio toimitettiin lautakunnalle tiedoksi 23.1.2020.

Talouden osalta toiminta todettiin sopimuksen mukaiseksi.

7. Neuvottelu- ja lausuntomenettelyt

Liikenteisiin esitetyistä muutoksista on neuvoteltu muiden kuntien, toimivaltaisten viranomaisten ja liikennöitsijöiden kanssa. Sopimusliikennöitsijöiden kanssa on pidetty liikennöitsijäpalavereita.

Viisaan liikkumisen osahankkeita valmisteltiin vuorovaikutuksessa rahoittajan, PK -yritysten, asukkaiden, opiskelijoiden, yrityskylän, elinkeinoelämän edustajien sekä muiden kaupunkien ja yhteistyötahojen kanssa.

Pohjois-Savon Ely –keskus luopuu Waltti -lipuista kesään 2021 mennessä. Luopuminen alkaa kesäkuun 2020 alussa. Elyn kanssa käytiin neuvotteluja Kuopio-Waltin käyttöönottamista Elyn järjestämässä liikenteessä. Muutos edellyttää Elyn järjestämän liikenteen siirtämisen Vilkun liikennemalliin, jolloin se tulisi myös Vilkun infojärjestelmään.

Lisäksi on osallistuttu Elyn järjestämiin alueellisen joukkoliikennetyöryhmän kokouksiin.

Neuvottelu- ja lausuntomenettelyt katsottiin sopimuksen mukaisiksi.

8. Puheenjohtaja Sakari Pääkkö päätti kokouksen klo 9:55.

Muistion laati Seija Pasanen